

A 5848.

1878.

1878

1878

ENSV TA
Kirjandusmuuseumi
Arhiivraamatukogu

38226

Gesti-maa-rahwa
K a l e n d e r

ehf

Täht-Kamat
1878

aasta peale pärrastimeie

Issanda Jesusse Kristusse

sündimist

Sel aastal on 365 päeva

Tallinnas,

trükkitud Lindworski püüjate kirjade ja kulusga.

Märkide seletus.

- Noor=kuu. ☉ Täis=kuu.
 D Esimene weerand. C Wiimne weerand.
 e. l. enne lõunat. — p. l. pärast lõunat.
 P. Püha. — p. pärast ehk pääw.

Aasta muutmised.

- Revmade** hakkab 8. Paastu-kuu pääwal kellu 7 p. l. Siis on pääw ja ö ühhe pikkused.
Sui hakkab 9. Jaani-kuu pääwal kellu 3 p. l. Siis on meil kõige pittkem pääw.
Süggise hakkab 11. Mihkli-kuu pääwal kellu 5 e. lõunat. Siis on jälle pääw ja ö ühhe pikkused.
Talwe hakkab 10. Jõulu-kuu pääwal kellu 4 e. lõunat. Siis on meil kõige lühhem pääw.

Jõulu ja Wastla-pääwa wahhel on 9 nädalat 2 pääwa.

Pääwa- ja kuu-warjutamised.

Sel aastal on kaks pääwa- ja kaks kuu-warjutamist. Üks kuu-warjutamine 1. Augusti-kuu pääwal hakkab 0,22 min. e. l. ja lõpeb 2,13 min. e. l. Teised warjutamised meil näggematta.

Дозволено цензурою.

Ревель, 21. Октября 1877.

Aastaid arwatakse tänawu:

	Aastat
Mailma loomisest	5827
Jesuse Kristuse sündimisest	1878
Tartu linna ülesehitamisest	848
Ništiuso Riamaale tulemisest	687
Tallinna ülesehitamisest	659
Bernu linna alustamisest	623
Raamatude trükimise hakatusest	438
Luteruse õige usu üleswõtmisest	361
Lindworsi trükimaja hakatusest	245
Wanast lakkust	221
Wäe Brandenburgigi minemisest	200
Toompää ärapõsemisest	194
Suurest näljast Ria- ja Tallinna maal	183
Peeterburgi linna ülesehitamisest	175
Teisest lakkust	168
Meie Maa Wene-riigi walitsuse alla saamisest	168
Tartu suure kooli alustamisest	76
Uute rögide panemisest	75
Prantsuse Moskwas olemisest	66
Cesti-maa priiuse kuulutusest	61
Meie suure Keisri Herra Aleksandri II. sündim. ...	60
Ria-maa priiuse kuulutusest	59
Jumalateenistusest ne kiriku-seäduje järel	44
Krimi sõa hakatusest	24
Meie Keisri Herra Aleksandri II. walitsuse hak. ...	23
Wiimsest hinge kirjutusest	20
Wene-maa priiuse kuulutusest	17

Neäri pään. — Kristusse ümberleikamisest. Lul. 2, 21.		
1 Pühap.	Neäri pään	Alita
2 Esmasp.	Nabel, Set	Jummal
3 Teisip.	Genof	
4 Restnäd.	Metusala	Tuiskav.
5 Neljasp.	Simeon	
6 Reede	3 Kuninga P	
7 Laupääv	Juljanus	1, 50
1 P. p. 3 R. P. — Jesus 12 aastat vana. Lul. 2, 41—52.		
8 Pühap.	Erart	
9 Esmasp.	Peatus	Sustad
10 Teisip.	Pawli pw.	
11 Restnäd.	Swraim	ilmad.
12 Neljasp.	Rein	
13 Reede	Hilarius	5, 28 p. 1.
14 Laupääv	Robert	
2 P. p. 3 R. P. — Pulmad Kanaa linnas. Jean. 2, 1—11.		
15 Pühap.	Tiidrif	
16 Esmasp.	Kiispet	Rülma.

17 Teisip.	Tönitse pw.	Summe
18 Restnäd.	Alfel	
19 Neljasp.	Saara	Jaddo.
20 Reede	Waab, Seb	
21 Laupääv	Neetu	9, 56 c. 1.
3 P. p. 3 R. P. — Peali. Kapern. linnas. Matt. 8, 1—13.		
22 Pühap.	Madlena	Rülmad
23 Esmasp.	Lotta	
24 Teisip.	Timoteus	
25 Restnäd.	Pawli ilm.	
26 Neljasp.	Polikarpus	ilmad.
27 Reede	Krisostomus	
28 Laupääv	Karel	
4 P. p. 3 R. P. — Kristus sünnib tuled Matt. 8, 23—27.		
29 Pühap.	Samuel	2, 56 p. 1.
30 Esmasp.	Adelgund	Tult.
31 Teisip.	An	

1. et selle kuu pw. tõuseb päike l. kahetaja 50 minutit, ja weereb alla l. kolm 29 minutit. — Linnal tõuseb päike l. kahetaja 33 minutit, ja weereb alla l. kolm 52 minutit. — 21. märk tõuseb päike l. kahetaja 11 minutit, ja weereb alla l. nelli 18 minutit

1 Keeltnäd.	Pirita	Parras
2 Keljasp.	Küünla pm.	
3 Reede	Hanna	külm.
4 Laupääv	Beronika	

5 P. v. 3 R. P. — Umbrohu. — Matt. 13, 24—30.

5 Pühap.	Agata	12, 56 p. l.
6 Esmasp.	Toora	
7 Teisip.	Rikard	
8 Keeltnäd.	Salomon	
9 Keljasp.	Polli	Seitlit.
10 Reede	Kolastita	
11 Laupääv	Cedu	

9 P. e. R. üt. P. — Wina-mäest. Matt. 20, 1—16.

12 Pühap.	Gilalia	4, 51 e. l.
13 Esmasp.	Benigna	
14 Teisip.	Valentin	Sullad
15 Keeltnäd.	Wauстина	
16 Keljasp.	Zula	ilmad.

17 Reede	Konstantia	Külma.
18 Laupääv	Konfordia	

8 P. e. R. üt. P. — Külwaja. Ent. 8, 4—15.

19 Pühap.	Sim. Apost.	
20 Esmasp.	Cigarius	4, 57 e. l.
21 Teisip.	Jesaias	Tuistab.
22 Keeltnäd.	Peetri pm.	
23 Keljasp.	Mina	
24 Reede	Madisse pm.	Selged
25 Laupääv	Wittor	

Paasto Pühha. — Pime tee ääres. Ent. 18, 31—43.

26 Pühap.	Nestor	ilmad.
27 Esmasp.	Peander	
28 Teisip.	Wastla pääv	5, 40 e. l.

Isel selle kun päwal tõuseb päike l. seitse 46 minutit, ja weereb alla l. nelli 46 minutit. — Ilmal tõuseb päike l. seitse 19 minutit, ja weereb alla l. wiis 11 minutit. — 21mal tõuseb päike l. kuus 49 minutit, ja weereb alla l. wiis 34 minutit.

1 Keeltnäd.	Tuhka pään	Pehme
2 Neljasp.	Medea	
3 Reede	Kunifunde	ilm.
4 Laupääv	Adrian	
1 P. Paastus.	Kristust kiusatakse. Matt. 4, 1—11	
5 Pühap.	Angelus	
6 Esmasp.	Kotwrid	10, 16 p. l.
7 Teisip.	Perpetua	
8 Keeltnäd.	Palwe pään	Päwapaiste
9 Neljasp.	Prudentius	
10 Reede	Miteus	
11 Laupääv	Konstantin	Rüma.
2 P. Paastus.	Kanaana maa naene. Matt. 15, 21—28	
12 Pühap.	Krefor	
13 Esmasp.	Ernst	6, 29 p. l.
14 Teisip.	Safarias	
15 Keeltnäd.	Matilde	Tuult.
16 Neljasp.	Aleksander	

17 Reede	Truta	Selged
18 Laupääv	Kabriel	
3 P. Paast.	Kristus ajab kuratid wälja. Luf. 11, 14—28.	
19 Pühap.	Josep	ilmad.
20 Esmasp.	Olga	
21 Teisip.	Pent	10, 58 p. l.
22 Keeltnäd.	Rawael	
23 Neljasp.	Tiits	
24 Reede	Rasimir	Pehme.
25 Laupääv	Paasto Mar. p.	
4 P. Paastus	Kristus süddab 5000 meest. Joan. 6, 1—15.	
26 Pühap.	Manuel	
27 Esmasp.	Rustaw	Heitlitud.
28 Teisip.	Rideon	
29 Keeltnäd.	Eustakius	4, 31 p. l.
30 Neljasp.	Adonis	
31 Reede	Tetlaus	Tuult.

Isel selle kuu p. tõuseb päike k. kuu 22 minutit, ja weereb alla k. wiis 59 minutit. — 11mal tõuseb päike k. wiis 56 minutit, ja weereb alla k. kuu 22 minutit. — 21mal tõuseb päike k. wiis 22 minutit, ja weereb alla k. kuu 46 minutit. —

1 Laupäev	Paulina	Eummi.
5 P. Paastus.	Jeesus kiividega wiisatud.	Joan. 8. 46—59.
2 Pühap.	Teodora	Päwad
3 Esmasp.	Werdinand	lähwad
4 Teisip.	Ambrosius	7. 30 e. l.
5 Restnäd.	Matxim	foemats.
6 Neljasp.	Rõlestin	
7 Reede	Aron	
8 Laupäev	Liborius	
6 P. Paastus.	Kristnõse siäseõitmine.	Matt. 21. 1—9.
9 Pühap.	Palmi püha	Wihma
10 Esmasp.	Esekiel	
11 Teisip.	Leo	10. 12 e. l.
12 Restnäd.	Julius	
13 Neljasp.	Suur Neljasp.	
14 Reede	Suur Reede	sado.
15 Laupäev	Rünni päev	
	Olimpia	

R. üll. P.	Kristnõse ülestõusmine.	Mark. 16. 1—8.
16 Pühap.	1 Ülestõus. P.	
17 Esmasp.	2 Ülestõus. P.	Pilwefed
18 Teisip.	Walerian	ja
19 Restnäd.	Timon	2, 29 p. l.
20 Neljasp.	Jakobina	
21 Reede	Adolarius	
22 Laupäev	Rajus	wilud ilmad.
1 P. p. üll. P.	Kinnipandud ussed.	Joan. 20. 19—31.
23 Pühap.	Jürri päev	
24 Esmasp.	Albert	Behmed
25 Teisip.	Markus jepw.	ilmad.
26 Restnäd.	Esekiel	
27 Neljasp.	Anastasiu	
28 Reede	Witalis	0. 12 e. l.
29 Laupäev	Reimund	
2 P. p. üll. P.	See karjane.	Joan. 10. 12—16.
30 Pühap.	Grastus	
Isel selle kuu pw. tõuseb päike l. nelli 64 minutit, ja weereb alla l. seitse 9 minutit. — Ilmal tõuseb päike l. nelli 26 minutit, ja weereb alla l. seitse 34 minutit. — 21mal tõuseb päike l. kolm 59 minutit, ja weereb alla l. seitse 55 minutit.		

1 Esmasp.	Wolfrid p.w.	Rülm
2 Teisip.	Sigismund	
3 Keisnäd.	Leidmisse p.w.	
4 Neljasp.	Wlorian	4, 10 p. l.
5 Neede	Kotard	Behmed
6 Laupääd	Susanna	

8 P. p. üll. P. — Iirikese aja pärrast. Joan. 16, 16—23.

7 Pühap.	Ulrika	ilmad
8 Esmasp.	Tanislauß	
9 Teisip.	Nigulas	
10 Keisnäd.	Kordian	Seitlitud
11 Neljasp.	Pantraßius	
12 Neede	Henriete	3, 21 c. l.
13 Laupääd	Serwatßius	

4 P. p. üll. P. — Kristusse äraminemise. Joan. 16, 5—15.

14 Pühap.	Kristjan	
15 Esmasp.	Sohwi	
16 Teisip.	Peregrinus	ilmad.
17 Keisnäd.	Anton	

18 Neljasp.	Serik	Wihma saddo
19 Neede	Wiliip	
20 Laupääd	Pil	3, 27 c. l.

5 P. p. üll. P. — Öigest pallumise. Joan. 16, 23—30.

21 Pühap.	Pontufina	Selged
22 Esmasp.	Milki	
23 Teisip.	Tesiderius	
24 Keisnäd.	Ester	ja
25 Neljasp.	Caewa min. p.	
	(Suur + pööwa)	
26 Neede	Eduard	
27 Laupääd	Eudolw	

6 P. p. üll. P. — Röömustajast waimust. Joan. 15, 26—16, 4.

28 Pühap.	Willel	sojad
29 Esmasp.	Mart	
30 Teisip.	Wigand	pawad.
31 Keisnäd.	Petronella	

Isel selle kuu p.w. tõuseb päike l. kolm 35 minutit, ja weereb alla l. kahheksa 19 minutit. 11mal tõuseb päike l. kolm 13 minutit, ja weereb alla l. kahheksa 42 minutit. 21mal tõuseb päike l. kaks 57 minutit, ja weereb alla l. üheksa.

1 Neljasp.	Rotsalt	Wäga heas
2 Reede	Martellus	
3 Laupäaw	Emma	 1, 30 e. l.

Nelli Püha. — Püha Waimust. Joan. 14, 28—31.

4 Pühap.	Ueli püha 1 pw.	fojad
5 Esmasp.	Ueli püha 2 pw.	pääwad.
6 Teisip.	Artemius	
7 Restnäd.	Eufretsia	Head
8 Neljasp.	Medardus	pääwad.
9 Reede	Pitkem pw.	
10 Laupäaw	Hans	 8, 54 p. l.

Kolmaino Jummala P. — Jesus ja Nikodemus. Joan. 3, 1-15.

11 Pühap.	Barnabas	Selged
12 Esmasp.	Pasilides	
13 Teisip.	Tobias	
14 Restnäd.	Tetlow	ilmad.
15 Neljasp.	Wiidi pw.	
16 Reede	Justina	

17 Laupäaw	Nikander	Weitene
------------	----------	---------

1 P. p. 3. a. J. P. — Nikas mees ja Laatsarus. Luk. 16, 19—31.

18 Pühap.	Homerus	 2, 10 p. l.
19 Esmasp.	Kerwastus	wihm.
20 Teisip.	Wlorentin	
21 Restnäd.	Rael	Heitlkud
22 Neljasp.	Karolina	
23 Reede	Basilus	wihm.
24 Laupäaw	Jaani pääw	

2 P. p. 3. a. J. P. — Sunnest õhtu söömaajast. Luk. 14, 16—24.

25 Pühap.	Webronia	 9, 59 e. l.
26 Esmasp.	Jeremias	
27 Teisip.	Eadislauß	Uddune
28 Restnäd.	Josua	
29 Neljasp.	Peetri Paw. p.	ilm.
30 Reede	Villa	

Ijel selle kuu pw. tõuseb päike l. kaks 46 minutit, ja weereb alla l. ühheksa 14 minutit. — 11mal tõuseb päike l. kaks 45 minutit, ja weereb alla l. üheksa 19 minutit. — 21mal tõuseb päike l. kaks 52 minutit, ja weereb alla l. ühheksa 15 minutit.

1 Laupääd Teobald Bitwes.

3 P. p. 3 a. J. P. — Aratadunnid lumbast. Luk. 15, 1—10.

2 Pühap. Heina M. p.w. 12, 31 p. 11

3 Esmasp. Kornelius 12, 31 p. 11

4 Teisip. Ulrik 12, 31 p. 11

5 Restnäd. Anselm Selged 12, 31 p. 11

6 Neljasp. Hektor 12, 31 p. 11

7 Reede. Temetrius 12, 31 p. 11

8 Laupääd Rillan 12, 31 p. 11

4 P. p. 3 a. J. P. — Olge armutisefed. Luk. 6, 36—42

9 Pühap. Kirillus 12, 31 p. 11

10 Esmasp. 7 Wenda 12, 31 p. 11

11 Teisip. Eleonora 12, 31 p. 11

12 Restnäd. Hindrek 12, 31 p. 11

13 Neljasp. Marreta p.w. 12, 31 p. 11

14 Reede. Bonawent 12, 31 p. 11

15 Laupääd Apost. jäg. 12, 31 p. 11

5 P. p. 3 a. J. P. — Mõhke kallasaf. Luk. 5, 1—11.

16 Pühap. August 12, 31 p. 11

17 Esmasp. Aleksi 11, 19 p. 1.

18 Teisip. Rosina 11, 19 p. 1.

19 Restnäd. Wridrika 11, 19 p. 1.

20 Neljasp. Elias 11, 19 p. 1.

21 Reede. Daniel 11, 19 p. 1.

22 Laupääd Maarja Mad. 11, 19 p. 1.

6 P. p. 3 a. J. P. — Wariseride õigusest. Matt. 5, 20—26.

23 Pühap. Oskar 11, 19 p. 1.

24 Esmasp. Kristina 11, 19 p. 1.

25 Teisip. Jakobi p.w. 11, 19 p. 1.

26 Restnäd. Anu 11, 19 p. 1.

27 Neljasp. Marta 11, 19 p. 1.

28 Reede. Plato 11, 19 p. 1.

29 Laupääd Olawi p.w. 11, 19 p. 1.

7 P. p. 3 a. J. P. — 4000 meest söödetafe. Mark. 8, 1—9.

30 Pühap. Abdon Range 11, 19 p. 1.

31 Esmasp. Kristwid 11, 19 p. 1.

Isel selle kuu p.w. tõuseb päike k. kolm 7 minutit, ja weereb alla k. ühheksa 3 minutit. — 11mal tõuseb päike k. kolm 26 minutit, ja weereb alla k. kahheksa 15 minutit. — 21mal tõuseb päike k. kolm 48 minutit, ja weereb alla k. kahheksa 23 minutit.

1 Teisip.	Beetri wang.	 1, 55 e. l.
2 Restnäd.	Hannibal.	
3 Neljasp.	Cleasar	Päwapaiste
4 Reede	Tominiufus	ja
5 Laupäaw	Oswald	

8 P. p. 3 a. J. P. — Walle prohwetiteft. Matt. 7, 15—23.

6 Pühap.	Krist. ärraf.	fojad
7 Esmasp.	Mine	ilmad.
8 Teisip.	Kerhard	
9 Restnäd.	Romanus	 5, 47 e. l.
10 Neljasp.	Lauritse p.w.	
11 Reede	Herm	Wihma
12 Laupäaw	Klaara	

9 P. p. 3 a. J. P. — Illekohtune majapidaja. Luk. 16, 1—9.

13 Pühap.	Ellu	faddo.
14 Esmasp.	Eisebius	
15 Teisip.	Ruffi M. p.w.	
16 Restnäd.	Izaak	 7, 39 e. l.
17 Neljasp.	Wilibald	

18 Reede	Veno	Heitlikkud
19 Laupäaw	Seebald	

10 P. p. 3 a. J. P. — Jerusalema ärrarikmisest. Luk. 19, 41—48.

20 Pühap.	Pärnard	ilmad.
21 Esmasp.	Rut	
22 Teisip.	Wilibert	 10, 5 p. l.
23 Restnäd.	Sakeus	
24 Neljasp.	Pärtli p.w.	Mürriß-
25 Reede	Ludwig	famine
26 Laupäaw	Trenäus	

11 P. p. 3 a. J. P. — Wariserist ja tõluerist. Luk. 18, 9—14.

27 Pühap.	Kebhard	weikene
28 Esmasp.	Augustin	
29 Teisip.	Joan. huk.	tuul.
30 Restnäd.	Benjamin	
31 Neljasp.	Rebekka	 5, 28 p. l.

Isel selle kuu p.w. tõuseb päike l. nelli 9 minutit, ja weereb alla l. seitse 59 minutit. — 11mal tõuseb päike l. nelli 36 minutit, ja weereb alla l. seitse 27 minutit. — 21mal tõuseb päike l. nelli 58 minutit, ja weereb alla l. uus 58 minutit.

1 Neede	Ekidius	Soojad
2 Laupääm	Eisa	ilmad
12 P. p. 3 a. J. P. — Kirdist ja koelotumast. Mark. 7, 31—43.		
3 Pühap.	Reinard	Wihmased
4 Esmasp.	Kai	ilmad.
5 Teisip.	Moses	ilmad.
6 Keisnäd.	Magnus	ilmad.
7 Neljasp.	Regina	8, 9 p. l.
8 Neede	Maarja ilud.	
9 Laupääm	Pruno	Selge

13 P. p. 3 a. J. P. — Preestrist ja Levitist. Luk. 10, 23—37.		
10 Pühap.	Eina	taewas.
11 Esmasp.	Pöörj pw.	Uduused
12 Teisip.	Sirus	ilmad.
13 Keisnäd.	Amatus	3, 49 p. l.
14 Neljasp.	+ üllendam.	ilmad
15 Neede	Nikodemus	
16 Laupääm	Leontina	

14 P. p. 3 a. J. P. — Künneest viddalitsõbiest. Luk. 17, 11—19.		
17 Pühap.	Josefina	Ilusad
18 Esmasp.	Kotlob	ilmad.
19 Teisip.	Werner	ilmad.
20 Keisnäd.	Wansta	ilmad.
21 Neljasp.	Matteuse pw.	8, 40 p. l.
22 Neede	Moorits	ilmad.
23 Laupääm	Osea	Wihma.

15 P. p. 3 a. J. P. — Mammonast. Matt. 6, 24—34.		
24 Pühap.	Joan. Jaam.	Selged
25 Esmasp.	Kleowas	ilmad.
26 Teisip.	Joan. õpet.	ilmad.
27 Keisnäd.	Adolm	ilmad.
28 Neljasp.	Wentfel	ilmad.
29 Neede	Mihkli pw.	10, 34 p. l.
30 Laupääm	Hironimus	ilmad.

Isel selle kun pw. tõuseb päike l. wiis 24 minutit, ja weereb alla l. kuus 27 minutit. — 11mal tõuseb päike l. wiis 47 minutit, ja weereb alla l. wiis 56 minutit. 21mal tõuseb päike l. kuus 11 minutit, ja weereb alla l. wiis 26 minutit.

16 P. v. 3 a. J. P. — Raimi linna surnust. Luk. 7, 11—17.

1 Pühap.	Leikuse püha	Wilu
2 Esmasp.	Woldemar	
3 Teisip.	Jairus	tuul.
4 Restnäd.	Prants	
5 Neljasp.	Wridebert	
6 Reede	Luisa	Wihma.
7 Laupäaw	Mali	 8, 49 e. l.

17 P. v. 3 a. J. P. — Weetööblist. Luk. 14, 1—11.

8 Pühap.	Tomasia	Ilusad
9 Esmasp.	Tionisius	
10 Teisip.	Arwid, Mai	ilmad
11 Restnäd.	Burkard	
12 Neljasp.	Walwrid	on loota.
13 Reede	Teresa	
14 Laupäaw	Kalikstus	 0, 38 e. l.

18 P. v. 3 a. J. P. — Suurem käst. Matt. 22, 34—46.

15 Pühap.	Heddo	
16 Esmasp.	Kallus	Selged ilm.

17 Teisip.	Leonhart	Wihm.
18 Restnäd.	Erukase pm.	ilmad.
19 Neljasp.	Eutius	
20 Reede	Welitsian	 11, 30 p. l.
21 Laupäaw	Ursel	

19 P. v. 3 a. J. P. — Alwatud inimiseft. Matt. 9, 1—8.

22 Pühap.	Euteruse usu öiendam. P.	Kange tuul.
23 Esmasp.	Sewerin	
24 Teisip.	Salome	
25 Restnäd.	Krispin	Ilmad
26 Neljasp.	Amandus	
27 Reede	Kapitolin	pörrawad
28 Laupäaw	Simon Jud.	

20 P. v. 3 a. J. P. — Pulma riidest. Matt. 22, 1—14.

29 Pühap.	Engelhard	 4, 13 e. l.
30 Esmasp.	Abfalon	
31 Teisip.	Wolfgang	wilumaks.

Isel selle kuu pm. tõuseb päike k. kuu 34 minutit, ja weereb alla k. nelli 57 minutit. — 11mal tõuseb päike k. kuu 59 minutit, ja weereb alla k. nelli 29 minutit. — 21mal tõuseb päike k. seitse 25 minutit, ja weereb alla k. nelli 2 minutit.

1 Keisnäd.	Pühha deipow	Heitlit.
2 Reljasp.	Singede pwa	81
3 Neede	Kotlip	91
4 Laupäaw	Ot	02

24 P. p. 3a. J. P. — Kuninga mehe pojast. Joau 4, 47-454

5 Pühap.	Plandina	7, 37 p 1.
6 Esmasp.	Käspär	82
7 Teisip.	Baltasar	42
8 Keisnäd.	Klaudius	52
9 Reljasp.	Joobst	62
10 Neede	Mart. Lutter	72
11 Laupäaw	Mart. Piisk	82

22 P. p. 3a. J. P. — Kewwalast jallasest. Matt. 18, 23-35.

12 Pühap.	Jonas	10, 50 p 1.
13 Esmasp.	Arkadius	12
14 Teisip.	Pridik	ilmad.
15 Keisnäd.	Leopold	13
16 Reljasp.	Otomar	Eumesadu.

17 Neede	Alwens	Kiilm.
18 Laupäaw	Esra	2

23 P. p. 3a. J. P. — Kohto rahhast. Matt. 22, 15-22.

19 Pühap.	Liisbet	12 p 1.
20 Esmasp.	Amos	1
21 Teisip.	Maaria	Kange kuul
22 Keisnäd.	Sethilia	2
23 Reljasp.	Sewerin	tuisone.
24 Neede	Jossas	8
25 Laupäaw	Kadrina	Kiilm.

24 P. p. 3a. J. P. — Jairi tütrest. Matt. 9, 18-26

26 Pühap.	Surn. mäk.	9, 29 p 1.
27 Esmasp.	Getta	11
28 Teisip.	Kiinter	12
29 Keisnäd.	Swert	13
30 Reljasp.	Andrese	14

Isel selle kuu w. tõuseb päike 52 minutit ja weereb alla k. kolm 37 minutit. — 11mal tõuseb päike k. kahheksa 18 minutit, ja weereb alla k. kolm 14 minutit. 21mal tõuseb päike k. kahheksa 39 minutit, ja weereb alla k. kolm 1 minutit.

1 Neede	Arend	Pilwised
2 Laupääm	Kandidus	päwad
1 Kr. tulem. P. — Kristusse sisse võimimine. Matt. 21, 1—9.		
3 Pühap.	Taali	ja lund tulleb.
4 Esmasp.	Barbo	
5 Teisip.	Sabina	4, 42 c. 12
6 Restnäd.	Riggola pw.	
7 Neljasp.	Antonia	
8 Neede	Maarja saam.	Summi.
9 Laupääm	Joachim	

2 Kr. tulem. P. — Tähhed enne viimist pääwa. Luk. 21, 25—36.		
10 Pühap.	Judit	
	Lühhem pääm	
11 Esmasp.	Elis	11, 3 v. 1.
12 Teisip.	Ottilia	
13 Restnäd.	Eutisia	Tuulsed
14 Neljasp.	Nikasiüs	
15 Neede	Joanna	ilmad.
16 Laupääm	Albina	

3 Kr. tulem. P. —	Joannis wangi tornis.	Matt. 11, 2—10.
17 Pühap.	Ignatius	Summi.
18 Esmasp.	Kristow	
19 Teisip.	Lot	3, 36 p. 1.
20 Restnäd.	Abraham	
21 Neljasp.	Tooma pw.	Heitlikud
22 Neede	Peata	
23 Laupääm	Tagobert	ilmad.
4 Kr. tul. P. — Joannesse tunnistus. Joan. 1, 19—28.		
24 Pühap.	Adam, Gewa	Külmad
25 Esmasp.	Jõulu 1 Püha	ilmad
26 Teisip.	Jõulu 2 Püha	
27 Restnäd.	Joan. Ewang.	6, 42 p. 1.
28 Neljasp.	Süüta laste pw.	
29 Neede	Noa	ja lume
30 Laupääm	Taawet	

P. v. Jõulu-Püh. — Immele-pannemissest. Luk. 12, 33—40.

31 Pühap. Silvester sadu.

Isel selle kuu pw. tõuseb päike l. kahheksa 53 minutit, ja weereb alla l. kaks 56 minutit. 11mal tõuseb päike l. ühheksa 1 minut, ja weereb alla l. kaks 58 minutit. — 21mal tõuseb päike l. ühheksa 3 m. ja weereb alla l. kolm 7 m.

Postide minnemine ja tullemine Rubermangu posti-kontoris Tallinnas.

Postid lähevad Peterburri ja Tartu: igapäev. mis teist ramatut ja pakke viivad, kello 9 öhtu; Baltiski igapäev. p. 10, 30 hom.; Riga ülle Perno: Esmasp. ja Rehasp. 12 l. a.; Riga: ilma rahhata ramatut, Teisp. ja Reede 5 öhtu; Plesko: ille-Palde ja Paide: igapäev. p. 9 p. 1.; Sapsalo ja Wirtso (Worder): Teisp., Reede ja Laup. 1; — Postid tullemad igapäev. p. 8, 23 hom.; Baltiski: igapäev. p. 8, 57 öhtu; Riast ülle Perno: igapäev. Teisp., Reesk., ja Laup. 10 hom.; Plesko: linast: igapäev. p. 9 öhtu; Paidest tullemad Postid: Teisp., Rehasp., Reede ja Laup.; Sapsalust ja Wirtso Jaama: igapäev. Reesk., Laup. ja Pühapäeval.

Kroonpühad,

mis ue kiriku seaduse järelle ka Maakirikutes nenda kuni Paastu juttuse pääwad tulewad pidada

- 1) Künla-kuu 19. p. Meie suure Keisri Herrale Aleksander Nikolajewitsi walitsuse hakatuse pääw.
- 2) Künla-kuu 26. p. Tsesarewitsi Suurwürsti Aleksander Aleksandrowitsi, Weneriigi aujärje päris pärija sündimise pääw.
- 3) Jüri-kuu 17. p. Meie suure Keisri Herrale Aleksander Nikolajewitsi sündimise pääw.
- 4) Heina-kuu 22. p. Meie suure Keisri Pröua Maria Aleksandrowna ning suure aujärje pärija Pröua Maria Weodorowna nime pääw.
- 5) Heina-kuu 27. p. Meie suure Keisri Pröua Maria Aleksandrowna sündimise pääw.
- 6) Teikuse-kuu 26. p. Meie suure Keisri Herrale Aleksander Nikolajewitsi ja tema abikaasa kroonimise pääw.

- 7) Teikuse-kuu 30. p. Meie suure Keisri Herrale Aleksander Nikolajewitsi ja Tsesarewitsi Suurew. Aleksander Aleksandrowitsi, Weneriigi aujärje päris pärija nime p.
- 8) Talwe-kuu 14. p. Tsesarewitsi, Suurwürsti Pröua Maria Weodorowna sündimise pääw.

Keisri Herrale Suurwürsti:

Aleksander II. Nikolajewits, kõige Weneriigi walitseja ja Keiser, Pöhla-maa Kuningas i. n. e. s. 17. Jüri-k. p. 1818. Maria Aleksandrowna, Keisri Pröua, Sesseni Printses, sünd. 27. Heina-kuu pääwal 1824.

Nende lasted:

- 1) Aleksander Aleksandrowits, Tsesarewits, Suurwürsti ja Weneriigi aujärje päris pärija, s. 26. Künla-k. p. 1845. Tema Pröua Maria Weodorowna, Tani ma Printses, sünd. 14. Talwe-kuu pääwal 1847.

- 1) Nikolai Aleksandrowits, Suurw. sünd. 6. Lehesk. p. 1868.
- 2) Georg Aleksandrowits, Suurw. sünd. 27. Jüri-k. p. 1871.

- 3) Xenia Aleksandrowna, Suurwürsti Printses, sünd. 25. Paastu-k. 1875.
- 2) Wladimir Aleksandrowits, Suurwürst, sündinud 10. Jüri-k. p. 1847, tema Pröua Maria Pawlowna, Mettenburg-Swerini Printses, sünd. 2. Lehesk. p. 1854.

Nende lasted:

- Küril Wladimirowits, Suurwürst, sündinud 30. Mihkli-k. 1876.
- 3) Aleksei Aleksandrowits, Suurwürst, sünd. 2. Keisri-k. p. 1850.

- 4) Maria Aleksandrowna, Suurwürsti Printsess, sündinud 5. Wiina-kuu p. 1853, Englandi Printsi Alfredi Edinburghi Herzogi prõua, sünd. 25. Seina-l. p. 1844.
- 5) Sergei Aleksandrowits, Suurw., s. 29. Jüri-kuu p. 1857.
- 6) Paul Aleksandrowits, Suurw., s. 21. Mihkli-kuu p. 1860.

Teised herra vennad ja õed:

- 1) Konstantin Nikolajewits, Suurw., s. 9. Mikhli-l. p. 1827.
Tema Prõua Aleksandra Josepowna, Saksen-Altenburgi Printsess, sündinud 26. Jaani-kuu pääwal 1830.

Nende lapsed, Suurwürstid:

- Nikolai Konstantinowits, sünd. 2. Kõnula-kuu p. 1850.
- Olga Konstantinowna, sünd. 22. Leituse-l. p. 1851, laulatati 15. Oktobri-kuu pääwal 1867, Krela-Nigi Kuninga Georgiose prõuaks.
- Weera Konstantinowna, sünd. 4. Kõnula-kuu p. 1854. Herzogi Wilhelmi Eugeni Württembergi prõua, sünd. 8. Leituse-l. p. 1846.
- Konstantin Konstantinowits, s. 10. Leituse-kuu p. 1858.
- Dmitri Konstantinowits, sünd. 1. Jaani-kuu p. 1860.
- Wjatseslaw Konstantinowits, s. 1. Seina-kuu p. 1862.
- 2) Nikolai Nikolajewits, Suurw., s. 27. Seina-kuu p. 1831.
Tema Prõua Aleksandra Petrowna, Holstein-Oldenburgi Printsess, sündinud 21. Lehe-kuu pääwal 1838.

Nende lapsed:

- Nikolai Nikolajewits, Suurw., s. 6. Talwe-kuu p. 1856.
- Peter Nikolajewits, Suurwürst, s. 10. Määri-l. p. 1864.
- 3) Mihail Nikolajewits, Suurw., s. 13. Wiina-kuu p. 1832.
Tema Prõua Olga Weodorowna, Baadeni Printsess, sünd. 8. Mikhli-kuu pääwal 1839.

Nende lapsed:

- Nikolai Mihailowits, Suurw., s. 14. Jüri-kuu p. 1859.
- Anastasia Mihailowna, Suurwürsti Printsess, sünd. 16. Seina-kuu pääwal 1860.

- Mihail Mihailowits, Suurw., s. 4. Wiina-kuu p. 1861.
 - Georg Mihailowits, Suurwürst, sünd. 11. Leituse-kuu pääwal 1868.
 - Aleksander Mihailowits, Suurwürst, sünd. 1. Jüri-kuu pääwal 1866.
 - Sergei Mihailowits, Suurw., s. 25. Mikhli-l. p. 1869.
 - Aleksei Mihailowits, Suurw., s. 16. Jõulu-l. 1875.
 - 4) Suurwürsti Printsess Olga Nikolajewna, sündinud 30. Leituse-kuu pääwal 1822, Württembergi kuningas Karl Wridrit Aleksandri prõua.
 - 5) Katarina Mihailowna, sünd. 16. Leituse-kuu pääwal 1827, laulatati 4. Webruari-kuu pääwal 1851, Mecklenburg-Streelitzi Hertsiogi Georg August Ernst Adolw Karel Ludwigi prõuaks.
- Würstid ja Printsessid Romanowski, Leichtenbergi Hertsiogid ja Hertsioginad:
- Printsess Maria Maksimilianowna, sünd. 4. Wiina-kuu pääwal 1841, laulatati 30. Jüni-kuu pääwal 1863 Baadeni Printsi Ludwig Willem Augusti prõuaks.
 - Würst Nikolai Maksimilianowits, sünd. 23. Seina-kuu pääwal 1843.
 - Printsess Egenia Maksimilianowna, sünd. 20. Baastu-kuu pääwal 1845, Oldenburgi Printsi Aleksandri prõua, sünd. 2. Lehe-l. p. 1844.
 - Würst Eugen Maksimilianowits, sünd. 27. Määri-kuu pääwal 1847.
 - Würst Georg Maksimilianowits, sünd. 17. Kõnula-kuu pääwal 1852.

Sobbose, weisse ja kauba-laadad.

I. Eesti-maa Rubermangus.

Antas: Juri-kuu 20mal ja 21mal pääwal.
Amwiorne mõisas, Lohusu küllas: kauba-, lojuse- ja hooste-laad 5mal ja 6mal Witna-kuu pääwal.
Saabsalu-linnas: 1) Neeri-kuu 10mal ja 11mal pääwal.
 2) Mikhli-kuu 11mal ja 15mal pääwal.
Selterma (Sõvma) Mikhli-kuu 19mal ja 20mal pääwal.
Jõhwis: 1) 18. ja 19. Künla-kuu pääwal. 2) Mikhli-kuu 24mal ja 25mal pääwal.
Jõelähmes: nädal pärast Mikhli-pääwa.
Reblaskee: 1) 28mal Neeri-kuu p., lina-laad. 2) Mikhli-pääwal, 29 p., lina-laad. 3) 19mal Jõul-k. p.
Keila-tiriku juures: 1) Esmaspäew pärast 5mal pühha paastus 2 p. 2) Mikhli-p. ja lase pääwa se järele.
Kimwilo-kõrtsi juures: Künla-kuu 26. ja 27. pääwal.
Kõlloweres: 1) Neeri-kuu 17mal pääwal. 2) Witna-kuu 4mal pääwal, 2 p.
Kullina: 19. ja 20. Witna-kuu.
Lihula-linnas: 1) Esmaspäewal enne Basila-pääwa 2) Mikhli-kuu 24mal pääwal.
Meerjama-tiriku juures: 3mal Kristuse sülemise Pühäl.
Mikhli-tiriku juures: 29mal Mikhli-kuu pääwal.
Missi: 24mal ja 25mal Witna-kuu pääwal.
Orgital: Neeri-kuu 7mal ja 8mal pääwal.
Paide-linnas: 1) Künla-kuu 6mal ja 7mal pääwal.
 2) Reispääw ja Reede pärast Illestinimise. 3) Mikhli-kuu 10mal ja 11mal pääwal. 4) Talwe-kuu 10mal ja 11mal pääwal. 5) Jõulu-kuu 16mal ja 17mal pääwal.
Paldiske-linnas: 1) 2sel ja 3mal Künla-kuu pääwal.
 2) Mikhli-kuu 21mal ja 22mal pääwal.
Rakwerre-linnas: 1) Neeri-kuu 27mal ja 28mal pääwal.
 2) Jaani-kuu 16mal ja 17mal p. 3) Mikhli-pääwal.

Maplas: 1) esimesel eesmaspäewal paastu kuus. 2) esimesel reedel pärast Mikhli-pääwa.
Tallinnas: 1) Jaani-kuu 27mal pääwal, 1 nädalas. 2) Mikhli-kuu 26mal, 27mal ja 28mal pääwal.
Ue-mõisas, Lõuna-Sarjumaal, Kõrse kihelkonnas, Kuivajõe-kõrtsi juures, hakkab kolmandamal Teispäewal Mikhli-k. Piggalas, Läänemaal, 15. ja 16. Talwe-kuu pääwal.
Witna kõrtsi juures, Palmi mõisas: 1) kauba- ja räime-laad 20mal kuni 23mal Jaani-kuu pääwal. 2) kauba-, lojuse- ja hooste-laad üks nädal enne Mikhli-pääwa, 3 päwa. 3) kauba-, lojuse- ja hooste-laad Kestnädal, Reispäewal ja Reede pärast Lihawõtte.

Agga aastal 26. Jaani-kuu pääwal, on Tallinnas Kadrintalis enne lõunat hobbuste näitus. Pärast lõunat saab Kadrintalis hooste rammo katjutud, ja hooste perremehhed, kelle hobbused on katmise juures illusamad ja tuggemad näitnud, saavad kroonu poolest auwalka. Agga tunnistuse seddel peab igga mehhe mõisa poolest kaasas ollema, et need hobbused on wistist Eesti-maa lubermangu tallorahwa juures kasutatud.
AS Rubermangu kohtu käsu järele ei ole luba, ei lau-pääwal ega pühapäewal laata pidada, waid, kui nenda juhtub, peab seda teise nädala esimesel argi-pääwal peetama.

II. Lihwlandi-maa Rubermangus.

Abja-mõisas: Mikhli-kuu 2sel ja 3mal pääwal.
Adseli-mõisas: 1) 9mal Reikuse-k. p. 2) 9mal Mikhli-kuu pääwal.
Antso-mõisas: Mikhli-kuu 14mal pääwal.
Audro-mõisas: 1) Reede enne Basila-pääwa. 2) 18mal ja 19mal Mikhli-kuu pääwal.
Selme-mõisas: 15mal Reikuse-kuu pääwal.
Karksi-mõisas: 2sel Heina-kuu pääwal.

Bolmeri-linnas: 1) 25mal Nääri-kuu p., linna-laot. 6 p.
2) 25mal Heina-kuu pääwal. 3) 21sel. Mihkli-kuu p.
4) 25mal Talwe-kuu, linna-laot.

Bolweti-m.: 16mal Talwe-kuu p.
Bõnnu-linnas: 1) 15mal Kõnnla-kuu pääwal, linna-laot.
2) 11mal Jaani-kuu pääwal. 3) 16mal Wiina-kuu p.
4) 10mal Jõulu-kuu p., linna-laot.

Bõõhsus, Rõpina fibbelskennas: 1) 9mal Lehe-kuu pääwal,
Nigula-laot. 2) 10mal Jõulu-kuu pääwal.

Bõrru-linnas: 1) 9mal Nääri-kuu pääwal, linna-laot.
2) 2sel Kõnnla-kuu p. 3) 22sel Kõnnla-kuu p. suu-
sassa laot. 8 pääwa. 4) 10mal Juri-kuu p., weisse-laot.
5) 24mal Jaani-k. p. weisse-laot. 6) 10mal Leik.-k. p.
7) 24mal Mihkli-k. p., Mihkli-laot. 8) 9mal Wiina-k. p.,
linna-laot. 8) 10mal Talwe-kuu pääwal, weisse-laot.

Narwa-linn peab linna, weisse ja hobuse-laota 6maist kuni
10ma Kõnnla-kuu pääwani — ja 20maist kuni 23mal
Mihkli-kuu pääwani.

Jaani-siss.

Utsford, ei tea kas neitsi neljapäawal wõi tite-
reedel, oli wana koolmeister Ränd jälle oma pääwa-
tööd lõppetanud ja oma koolilastele öölnud: „Lap-
sed, täna õhtu tahan ma teile ühe omal maal
sündinud jutu westata.“ —

Seda kuuldes tõusid weikeste a, b kiittide ja
frihwli labralide kõrwad kikki, silmad särasid rõõmu
pärast ja ütlesid: „Ah ja, ah ja!“ wõtsid siis
koolikotid ning lüüsid koer poole.

Kui nüüd jutustamiseks määratud aeg tätte
jõudis, siis kogusid kõik koolilapsed jälle kooli-
majasse kottu ja hea trobikond tüla rahwast tuli
ka senna, muidugi teada, et wana Turtfaka laot
teiste miestis seal ei olnud; sest tema armates olid
niisugused jutad ja ka kõik juturaamatud „tühjad
lorad“, ja pealegi oli kool temale üks „firewase
pärast“ ning soowis kool koolmeisteri kogu kooliga
teine poole teiste.“

Nüüd tuli koolmeister oma toast koolituppa ja
ta wie aastane tütar, kes just kui isa suust maha
kuttunud oli, tais ta kae kõrwas, istus siis istme
peale, wõttis weisse tütre põlwe peale, silitas ta
pääd ja hakkas siis puhuma:

„Armsad lapsed! kui meie maakera oma 5844-jat
korra päitese ümberkäimise teekonnal oli, kui Gese-
lased oma 25-dama nimepriiduse aastalendid jälle
uutsega turgutama hakkasid, kui karja-pois ja aasul
uilates karja hoidis ja lõtest orgiga küpse kartulid
wõtja koulis ja kui kullalinnul ammu odra otas
kurtus oli, siis sündis wilja-rikkuse poolest Gestimaa
Egiptuseks nimetud maakonnas õnnis koolmeister
Tüdimatta.“

Ta lapse põli oli nagu itka on, münd kude et
sel aeal, kui tema sündis, rahwal wiltsam elu ja
raskem lapsi kaswatada oli; sest siis oli niikasti
peres kui pobeliku juures seda kuulda: „et aganas

olla leiva jätku ja wesi olla piffa piima jätku";
aga wesi pñud sel aeal, oli ta kas Kasari jöest,
wõi Maria saemust toodud, laste pesemiseks niisama
marg, kui ta täna päew meel on. Kui wäike Tüdimatta juba kaunis jõmsikaks oli
kaswanud, siis muutus tale kord ille due kambri-
isa wenna waderi poea anbitse raamat peusse, ta
silmas natukesega seda ja ütles siis: „A, B,
hakka pähä, sest ses ei mõista lugeda, see saada
lugeda.“ — lippas siis ema juure ja palus, et
ta teda raamatule õpetaks.

Ema lubas ta soowimise täita ja kui ta teisel
pääwal profi ette kehrama istus, siis mõttis poea
pahemale käele oma forma ja hakkasid tähti õpe-
pima. Pea mõistis ta kõik tähed ja nüüd wõeti
meerimine ette, mis ta õige ruttu edasi läks, nõnda
et ema kordagi pruukind ähwardada ja öölda:
„Pois, kui sa jõuluse anbitsad selgeks ei sa, siis
saad jõululauba õhta see lanta pandud.“ — Ei,
waid wäike Tüdimatta näitas juba oma esimeses
õppimises et ta tõeste tüdimatta oli ja kui kirjilind
talwe külasse lappi loetama tuli, siis läks ta wäike Tü-
dimatta ta ette lugema ning õppetaja kiitis ta
lugemist, tegi taile pai ja kiitis taile „karjalaste
raamatut“.

See kingitud raamat nagu tähendas ta elu ette,
sest hädaste olid wõrta pääwal see jalad föödud

ja lina king lastud, seal hakkasid ta wanemate
sõrmed nende peatoiduse põhja puutuma. Teistel
aastail oli neil ometi ifka niipalju olnud, et laest sühu
saanud ja omaga endid mättale aidanud, aga see aasta
tuli neile tõeste penisel peusse, nõnda, et ei tead-
nud, mis pidid tegema. Draste peale naad ei
wõinud wõtta; sest neid neil pölnud olemastki;
magasist sel aeal wabatikkudele ei aitud ja kesti
peremees ei wõtnud oma lae peale ta mitte, ühe
jõnaga: ei jäänud muud nõuu üle, kui et wäike
Tüdimatta pidi kuskile karjatsels minema, ja wa-
nemad arwasid, et mida warem, seda parem.

Ta ema kuulas ta le naabri kullasle ühe jõula
peremehe juure karjatse toha ja nõnda sai siis
wäike Tüdimatta wõera leiva otja. Ta esimesed
pääwad wõera orjuses olid kaunis rasked, sest
weised ei länud weel wäljas ja nüüd oli ta iga-
ühete, kellel aga majas iganes suu pöigiti uina al-
oli, lastjalaks.

Õnnets ei taurind see wäga lanta, sest wiimaks
jõudis ta karjalasikma pääw ja wäike Tüdimatta
läks sel pääwal ta esimest korda karjaga wälja.
Sama oli ilus, päike paistis ja taewas sinas lenaste.
Nüüd tehti lotet, küpsetati tükid ja ma ütlen
niisugune karjatse küpse kartul, kui ta weel karbi
kaane soolwee sisse tipitakse, melib paremine, kui
kuskilt kuninglikust töögist kaula koka lopatud foot.

Kassinus ja puhtus söömises olid sel aeal laste kesis forras, nõnda et kessi karjane leiwa raasufest ega soola tera maha luffuda ei lastnud, waid arwas seda patuks ja wäike Tüdimatta jutustas lõhe ääres ühe selle kohta tähendawa jutu, mis sedawiisi läis: „Kord söönud karjatsed jälle lõhe ääres ja sipelgas läind sealt mööda ja näinud, et üks leiwa raasufe maas olnud, ta läind kohe taewa, Taewataadi juure karjaste peale kaebama. Ambrikul olnud karjaste pärast hale meel, ta roninud ka taewa ja öölnud Jumalale, et karjastel leiwa lauda ep olla. — Et sipelgas nüüd niisugust ilmaasjata kaebdust tõstnud; seepärast wisatud ta taewast maha ja ta armetu luffund kohe kesselt pooleks.

Wäike Karja-Kaiel olnud sipelga õnnetuselt hale meel, ta lõigand liigent-noaga elme-tee otsast tüfi ära, aeand passile-nõela taha ja tõmmand pooleks luffund sipelga tee tüfikese peale ja nõnda kahest tüfist kofku pandud kõnnib ta raul täna pääwani; aga ambrikule antud seda wäge, et ta lõige kõrgemast kui kohast ise ennast lõit mööda wõib maha lasta. —

Selle peale on lõige kõhu otäide saanud, igaüks pistab oma pussu karjatsi kotti kasufannika sisse ja wäike Tüdimatta hakkab laulma:

„Kuule, kuule kulla päike,
Kus jäi pääsufe wäike?

Ja kus lantsid tünni-linnu,
lina-wästritu wäljalta?
Eh! kus mõhitaja mõnu,
lägu „kuffu“ koppelista?
Ei ka rääksu ruti-rääku,
west-wagude wahelta.
Ega triksu kiwitriksu
muru muld-walli mulgulta.

Ja weel enam, —
päike, sa loomuse lõige kenam!
Nääd ma olen kurtlik;
kus jäi õõpik?
Ta mo koolmeister,
looduse lõeter,
õpetab kõlksu kõlase
riimi riputama reale;
teda igatsen usti,
oh seda rõõmu ja lusti!
kui sa ta homme kaasa tood,
siis linna saia saad.
Päike kuulis wasta kostis:

„Ära korda kulla poega,
oota weel ja anna aega!
Soojalt maalt ma tulen homme,
tõttan wäija pööri-joone.

Siis toon puisse uued urwad, sul ne
 pungadest teen lehed õrnad; sul
 loon kullerkuppud koppelisse,
 warfa-kabjad kaasikusse;
 pühin murult mure-märgid
 ja kohad, kus su lepp on tärkind;
 Siis tuleb pääsute pesale
 unga, roika otsale;
 künni-lind kaib küla külalta,
 käärib künda külwi-põlde;
 siis lina-wästri wäljal tõnuib,
 puhastab põlde putukatest;
 ka möhitaja metsas mõnub,
 kagu kullub koppelis;
 ning rägastikust räägub räägu,
 kivi-warelt kirju trüki.
 Neilt pi wiisi meeretama,
 nusi lugusid luulema;
 Sest niilid weel oled, Hansuke,
 ja kända annab keelele,
 kui aga ükskord oled Hans,
 ei siis lähe õpimine — weel vähem tants.““

Kui niilid esimene päew oli, karjas tõdud ja
 wäike Tüdimatta karjaga õhtu koen läks, seal
 nägi ta mõne tühja kuntsi; sest kui ta parajaste
 karjaga õue wärawast sisse läks, siis wistas pere-

poeg, kes ennast wärawa kannu taha peitnud oli,
 temale kapaga wett üle päa ja ütles, et see olla
 pereuuesse käft karjast lasta, järele ei jääda samel
 karjas magama; siis aga, kuni nadalidil
 Siis kuita loomad sai lauta pannud, siis käftis
 pereuuele teda ta karja-leppi täre räästasse pieta
 ja iseina jätta, siis ei kaduda loomad samel ära.
 See käftis pereuuele teda teisel päewal karjas
 kollaseid liblaid püüda ja lehmadele sisse anda,
 siis jada head kollast wõid.

Tüdimatta, nii wäike kui ta ka oli, nägi kõhe
 et nehelehed teud, tühjad kuntsid, olid, aga ta
 ei tohtind seda ütelda, siis oles pereuue kõhe
 wastanud: „Pühi neite talle jalad niina talle ära,
 ja siis wast õpeti wanemaid inimesi.“
 Siis ei õppinud wäike Tüdimatta aga mitte
 ükspäinis niisugusid asju, nagu praegu matuse
 nägiate, ei, waid ta õppis ka ühes mitu head
 tõmbed, nagu agakord, kui homiku ülestõusis, ei
 tohtind ta ilma pesenatta filmadega sööma lauale
 minna ja kui lauba õhtu talle juhtus ja jahu-
 pudru wäageir laual auras, siis ei hälland majas
 keegi ennem sööma, kuid wäike Tüdimatta „pälwed
 enne sööma aega“ oli üllesütnud ja see mood
 jäi ta le kuni ta surmani omaduseks ja ta ei lu-
 genud mitte ükspäinis „lauba õhtul sööma pal-
 weid, waid agatahes, kui ta leiba wõttis.“

Kewade oli nüüd mööda läinud ja survi kätte tulnud ning nüüd käis wahel Tiidimatta wana-karjatse kõrwas karjas. Küla wana-karjane oli küll lihtlabane mees, aga siiski targem, kui mõni meie aegne koolitud mees. Ta oli omas ametis truu ja see on kõige ülem asi, mis üks ülema ehk alama seisuse inimene omas ametis wõib üles näidata; ta jõi, just kui kuulus Diogenes, oma karja-frantsiga ühest lommist ja ütles seal juures: „„Roera suus üheksa terwist, aga kassi suus üheksa tõbe.““

Ja et kari küll ta oma ei olnud, siiski ta ei löönud ilmaski ilma asjata ühte looma, waid ta mõtles, et loom niisama waewa tunneb, kui inimenegi.

Ta õpetas wäikest Tiidimatta patu wõsudest kartuli korma punuma, õpetas teda meie maa roh-tusi tundma ja rääkis nende kasust ja kahjust temale. Ka mõistis ta heaste sarwe aeada ja ma litten maa lamba-reit seda ta sagas saagida, nagu teine Paganini, ja ka seda õpetas ta oma sõgelaste wastu sõdiwa sõda sõbrale rahu aeal. —

Aegamööda kaswis ka wäike Tiidimatta karjatse kuuest wälja ja siis hakkas ta mõisas waimuks käima. Töö oli küll nüüd raskem, aga siiski niipalju parem, et ta nüüd ometi pere lauast istudes süa tohtis ja pühapäawal prii oli ja kiriku minna wõis; kirikus ta kuulas teraselt, kui õpetaja jutlust

ütles ja laulu aeal laulis ta nagu mõni koolmeister, n'a et wäri alt auusa Oti-Udu juurest hääle üle kiriku kajas. —

Wiimaks sai ka meie maal priidus priiduseks ja peremehed hakkasid raha-rendi peale ja lasksid waimud wallali ning igauks wõis jenna minna, kus ta aga tahtis, siis ütles ka meie Tiidimatta:

Oleks mul nüüd

Rüja rikkus,

Tartu tarkus,

Willandi wigurid,

Pärnu sigarid,

Eestimaa wast,

Tallinna tast,

Hiomaa nali,

Saaremaa wili

ja head hobused tõlla ees:

siis, siis wast oleksin ma esimene mees!

Et ta'l seda ei olnud, teab igauks, seepärast pani aga siis putked mängima ja läks T. linna. Ta kõige suurem himu oli kuskile kooli minna, et midagist õpiks ja kui seega kudagi tilale saaks, siis tahaks ta kuskile koolmeistriks minna. —

Kogematta juhtus ta linnas ühe oma leeri-wennaga kokku ja küsis sellelt, et kas ta ehk teab temale üht niisugust kohta juhatada. Ja just kui Juma-

last juhatus, — see teadis ühe niisuguse koha, kus noori mehi koolmeistriks õpetati. Ta läks kohe senna kuulama ja ennäe — sai vastuvõetud. Nüüd oleks ta õppimisest ka palju rääkida, aga see venitaks jutu ilma asjata pikaks; seepärast olgu aga paari sõnaga niipalju nimetud: Meie Tüdimatta oli õppimises tõeste tüdimatta, et see ta'le küll raske oli, sest et ta'l küllidest suur puudus oli. Sinna minnes oli ta'l aga kahetsa pulka kallitsas ja nendega pidi ta, ilma et luisatsin, kolm aastat läbi aegima. Mõistlik mõistab isegi, et ta prii kõhu täie sai ja selle ette pidi ta pärast koolitundisid mehe moodi tööd tegema. —

Kui ta oma õppimisega nüüd nii kaugele sai, et koolmeistriks tõlbas siis juhatus Jumal ta'le H. maakonda ühe koha. Koht oli uus, ilus ja hea, nõnda et koolmeister mitte õhates oma tööd ei teinud. — Ka armastajid sealt walla rahwas kooli ja koolmeistrit; seepärast tegi ta ka mehe moodi tööd ja ei väsinud üsagi ära, mispärast meie ka teda Tüdimattaks nimetame, et ta'l küll teine nimi oli. —

Ta koolipidamisest ma palju rääkida ei tea; sest et ma ise seda näind ei ole. Siiski ütsford juhtusin seal olema, kui ta parajaste lastele maa ilma maadest rääkis, ma ütlen see jooksis ta täes nagu wesi. Etiteks rääkis ta meie isamaast, siis

kogu Europast, siis näitas näpuga lõuna poole ja ütles: „Seal kangel Wahemere taga on üks see maa, mida inimesed „Aahwrika“ nimetawad; seal on hea Hottentottidega Rahwerimaale lõwi jahile minna; seal on tükkati pikem rohi, kui meie maa rufis; seal saawad moora poisid Jaanalin dudega wõidu jooksta; seal on suur Sahaara liiwa kõrb, kus mõni tuhat kord enam liiwa on, kui Tallinnas liiwa-laija uulitsast ja seal ümberkaudu; seal kõrbes keeritab tuulispast natuke paremine, kui Tondi-loo peal; seal suures kõrbes rändab waene Jemaeliti kaupmees oma wiinse, koorma kandja kameliga ja otsib asjata allikat, ning kui janu teda ikka enam piinama hakkab, siis tapab ta sellegi looma weel ära, et ta kõhust jooma wett saaks, aga mis see teda kõik aitab, sest niiküüd ei jaks ta jala kõndida ja päike kõrmetab pea pealt ning kuum liiw jalge alt, nõnda et ta rambib, — õhfab ja hüab: Allah awita! — ja sureb ning tuule hoog toob ta'le Piramidi sarnatse liiwa woosi hana künkaks peale; — seal, seal kõrbe taga õppetab auus missioonäär Hahn ja teised moora mehele: „Jessa meie kes sa oled taewas“, ja koolides istuwad niisamuti unesündimise pesemise läbi puhtaks saanud lapsed, nagu teiegi.“ — Siis pööris ta filmad põhja poole koolitua seina, kus ka maa-kaart rippus ja ütles: „„Seal kangel

põhja-maa taga on suur jäe-meri, kus Noa aegist
jäänud leida on ja senna sisse on mõni enne wee-
uputuse aegne koljat-elajas jäänud. — Ja kui
Jaani-pääwa aeal kalamees Teraw-mägepealt
mõne hoblika lible leiab, siis rõõmustab ta ennast
enam, kui mõni meie peremees oma umbaas lu-
hawa nifu üle, ja sööb hoblikaid, et keel suus
niisjab. Ning kui niisugune waene kalamees
wahest äparduse pärast talweks peab senna jääma,
siis ehitab ta enesele senna onni, tõmbab wolas-
kala nahast katuse peale ja kui siis jäe-karul
meres nälga kätte tuleb, siis ronib ta oma naaber-
waenlase katusele ja toidab ennast seega, kui talle
tule peale katusest ärakisub ja nahka paneb.

Maja peremees kuuleb küll, mis wäljas sünnib,
ta mõtaks küll wa äkilise ja teeks rõõwile suitsu
nina alla, kui mitte „talwe külm ja wali mees“
dões ta oma elu järele ei waritseks. Ka seal
külmal põhja-maal, suurte lume hangede wahel
kiidab Krõnima mees seega oma Jumalat, kui
Händeli suure „Halleluja“ ilma wigata läbi
laulab.“ —

Siin lõpetas Tüdimatta oma kõne ja lubas
lastele tulewal korral õhtu- ja homiku maadest
rääkida. —

Ka Jõulu eel tuli õpetaja kooli katsuma ja oli

kõikidega iluste rahul ja lubas Jõulu-lauba õhtaks
lastele jõulu-puu teha lasta. Niisugune asi oli
maa paigus nudis; seepärast ei laulnud siis
lapsed mitte üksipäinis: „„Jõuaks, jõuaks Jõulud
tulla, siis saab saia-leiba süüa, oma käega õssi
wõtta,““ ei, waid naad olid ka mõne ilusa laulu
„Kristuse tulemise lauludest“ päha õppinud.

Ja kui Jõulu-lauba kätte jõudis ja mina ka
seal olema juhtusin, siis seisis iluste meelookidega
ehitud ja küünaltest särav kuuks leht tuba ja lapsed
laulsid mõne ilusa laulu; wanadele luges Tüdi-
matta esimese püha ewangeliumi ette.

Wiimaks manitses ta veel lapsi ja ütles:
„„Armsad lapsed! teite silmad säravad Jõulu
rõõmust ja ootate igaüks oma jõulu kinki. Ka wahest
lööte silmad jõulu-puu peale, aga kas teate ka,
mis seefinane puuke teitele jutustada tahab, ehk
mis ta tähendab? — Waatke, ta tahaks esite oma
elukäiki teile jutustada ja öelda: „Armsad lapsed!
eile ma kaswasin alles metsas, lehti teisi puid, kus
tuul ja torm mind murda tahtsid ja lumi kattis
mu ilu maani. — Täna õhtu aga seisin siin
soojas toas ja mitu särawat küünalt täiendawad
mu ilu. Teie seisate ka kui kene kuuse kall mu
ümber ja maailma marud ja tuuled puhuwad teile
peale ja naad tahatsid teid äralammata, ja ka

patt tahaks teie sees igawest eluwalgust kuni maani kustusutada; aga olge julged, lootke Jeesuse, see õige jõulu kingi peale! — Ja kui jõulu-kuust küsits: „Julus ehk Julife, miks sul must rätik kaelas on?“ — Siis wastata Julius ehk Juulife pisaraid silmist pühkides: „Mul oli mullu wäike õde ehk wend ja meie käijime mestis kirikus ning ta ütles ikka: „Kui ma suureks saan, siis — siis — teen sulle ja wanematele seda ja teist rõõmu.“ — Aga mis sündis pärast jõuluid? Ta jäi haigeks ja Jeesus kutsus ta taewa ja seal särab ta nüüd ilusamini, kui keski jõulu-kuust siin ning mina annan kaelas musta rätiku seinamise märke, et Jeesus mind weel ep ole tulnud taewalikult jõulu-puust kutsuma.“ — Jah, mo armjad koolilapsed! jõulu-kuust tähendab seda õiget Jeesu wõsufest ja on jo 1000 aastat enne õigensu üleswõtjat Dr. Martin Lutterust Saksia rahwa juures seks tähenduse pildiks olnud. — Teile aga tahaksin ütelda: lapsed, jääge Jeesuse sisse!“ —

Kui nüüd Tüdimatta ühe talwe oma ametit oli pidanud, siis jõudis ka suwi kätte ja iga pääw oli ta'l karjajele kott ja sulasele lähker panna, ja seepärast tundis ta nüüd, et perenaene majas puudus; sest ap ütles ta ühel pääwal, kui õues kivi peal liiskami nägi: „Lenda, lenda lepa-

triinu! lenda, lenda lepitusse, karga, karga, kaastusse! hüppa, hüppa haawikusse!“ kustu mu oma tuleb mulle.“ — Ning wiimaks läks asi tõeks. Kui Jaani-lilled parajaste õilmes olid, siis wõttis ta Jumala nimel asja ette. Seal ligidal elas üks wiisakas tütar-laps ja sellele ta awaldas oma mõttid seega, et ta ta'le kirja kirjutas ja senna sisse kaks wõit kolm Jaani-lille pani, missedest ka jutu pealkiri wõetud on. — Wuidugi teada, et ta kohe wastust ei saanud, sest üks mõistlik tütar-laps küsib esite oma wanemate käest luba ja mõtleb ise ka niisuguse asja üle natukesel järele. —

Ometi mõne pääwa pärast sai ta wastuse, kus sees niisama mõni jaani-lill ja ka see pisuke, aga siiski suuri ja häid asju tähendaw sõna „ja“ oli. —

Seda teada, et ta süda nüüd rõõmu pärast kodises ja õnneks oli home pühapääw, sest pani ta siis waska wantri ette ja sõitis senna. —

Alus oli ihis ja soe, kui ta seinna sai ja leidis oma armukesel õuest pihlaka wilust istumast ja kui see teda tulema nägi, läks ta ta wastu ja teretasid teine teist, kui pruut ja peigmees. — Ja kui naad jo natukesel aega olid juttu westand, siis jõudis ka lõune aeg kätte ja ta pruut palus teda enesega leiba wõtma. Kui naad nüüd tuppa minema

hakkasid, siis ehitas pruut teda seega, et ta ta'le mõne jaani-lille kae nõõpauku pistis ja siis läksid kätt käes tuppä, kus pruudi õed ja wennad oma uut wenda ootid. Ta oli nende kõikide meele pärast ja kõige wähem wend ütles: „Pai õefe, ega sa nüüd enam laula: „Kõik walu ja waewa, sa Jeesu peal' heida?“ — „Niipea küll jälle mitte, kulla wennake.“ — „Ma palusin teada saada, mis see tähendab, mis pisuke wend ütles?“ küsis peigmees. — „Ja ennem weel, kui keski muu.“ — „Ütles see sama hääl.“ — „Vaata uus wend, ise oled juba koolmeister ja ei tea weel seda!“ — „Et sa tea, et meie kiriku herra laulutegija on ja ta on ka selle laulu teinud ning leerilastele leeris õppetanud, ja kui nüüd meie wahest kurwad oleme ja ei tea hakkatust, siis hakkame kohe mestis laulma: „Kõik walu ja waewa, sa Jeesu peal' heida; ta armastab, aitab sind armust.“ — „Oh sina wäike ninatark, ütles ta mama, mis laps ka niipalju rääfigu.“ — „Tüdimatta aga waatas esitels pisukese wenna peale ja siis pruudi peale ja ütles: „Kui edespäi meid midagi loormama peaks, siis laulame ka nõõna? — „Eis?“ — „Ja,“ wastas pruut. —

Kõik läks nüüd iluste edasi ja pulmad said ka taunis priiskete peetud. — Nooriku kae al läks majapidamine ka wäga hästi forda ja naad olid õnnelikud. — „Nüüd ma aga ei tea enam, oli see esimesel, wõi teisel sügisel, kui noorik uues näind, et ta olnud ühes ilusas aias, linnud laulnud seal ja ta käinud oma mehe kae kõrwas aedas edasi tagasi. Korraga aga lõõnud taewas mustaks ja kõik maailm läinud nõnda pimedaks, et ta enam oma armast abikaasa põle näinud. Ta hüüdnud ja hüüdnud, aga ei keski põle ta'le wastanud, ja kogu see ilus aed olnud korraga just kui üks tühi kõrb ja need jaani-lilled, mis ta esimese kirjaga oma armufese käest saanud, olnud ta jalge sees maas. Ta nutnud ja hüüdnud: „Oh Besand, halasta mu wäese peale!“ Seepeale kuulnud, kui lauletakas kuskil ja kuulnud selgeste pineed sõnad: „Kui maailma müre-laened ja kalitormi mere-mõõnad, ja püüdnud hinge laewufest, läia wastu kaljufest, oh siis awita, sõnaks tegija!“ — Sedawiigi rääkis ta oma unenägu teisel hom-

niisama wahje unenägusid, nagu tarf Siiraf, aga
seda kuuldes jäi ta ometi natukesel aega mõtlese
seisma ja ütles siis wiimaks: „Ära kardä, wee-
retame oma lootust Jehoowa peale, küll tema teeb
kõik hästi.“ — Aga hädaste olid naad kaks aastat
paaris elanud, seal läks unenägutõeks. — Kõhe
selle järele, kui Tüdimatta oma talwist tööd lõ-
petas, jäi ta haigeks ja haigus läks päew-päewalt
iffa raskemaks. — Küll oli ta armas abikaasa ta le abiks ja palus
ta elu pärast Jumalat; aga Jumalal olid teised
mõtted ja Tema mõtted ep ole inimese mõtted. —
Wähem kui laps teab seda, et ta suur laulu-
sõber oli ja seepärast palus ta ühes päewal jälle
abikaasa, et ta laulu raamatu tooks ja natukesel
ta woodi ees laulaks. — Raamat sai toodud ja
ta rügas, et lauldud saaks: „Jerusalem ja kallid
taewa linn, oh oleksime seal!“ 1c. Aga enne-
weel, kui jalm lauldud sai, heitis ta, minu Boo-
natan, hinge ja inglid kandsid ta hinge taewa,
kus põle enam warwaga. Pühhapäew selle peale
olid matused ja palju walla rahwast ollid teda,
ta igawesse rahusse saatma tulnud ja hana juures
laulsid ta koolilapsed tema enese tehtud laulu,
mis nõnda läis: „

Sige pilla.

pf *mf*

1. Ru-tu järw sind jä-tan nüüd, pa-ra-di = ft töt = tan

p

sit; sääl ma laulan lõp-ma-ta pü-ha-ing = li, pü-ha

cresc. *ff*

ing = li, pü-ha ing = li felt = ti ga

2. Seal, kus laulwad Serawid, oma wõidu laul-
sid, seal, kus palmid kantakse: senna tõttan, senna tõttan
minagi.

3. Sätle maha kurvastust, sest ma pärin rõõmus-
tust; hale on küll lahuda. — Wiimast lord, teid, wiimast
lord teid Jumalaga jätan ma.

Euroopa Weneriif.

Ratab fogu hommiku poolse Euroopa ära ja
seda maad on enam kui 90,000 ruut peni-koormat.
Põhja poolt jookseb tema raja Põhja Oceaani, si-
htu poolt Norramaa, Rootsimaa ja mööda
Balti merd, eemale lõuna poole Preusi maale,
Austria ja Moldau'ist saadik. Lõuna poolt uhu-
wad Musta ja Kaspi mere laened tema külgest
ja hulatab mõlemate wahelt kunni Kaukasusest saa-
dik. Hommiku poolt saab ta Aasiamaast Uraali-
mägestiku ja Uraali jdest saadik lahutatud.

Euroopa Wenemaa on üks suur ühetasane ma-
dalik maa lagendik, mis aga kohaste mõne täht-
sama kõrgustikudest silmapuutuw on. Põhja poolse
madaliku lagendiku peal, on suured metsa ja ra-
had, selle wastu aga lõuna poolne metsa poolest
tundmatta, ehk ta küll muidu oma kosutawa Steppi
sarnatse rohu maa poolest kuulus on. Kest seda
nimetatud kohta, keskmise Wolga'ist kunni Karpaa-

ti'ist saadik, jookseb üks wäga wiljakas maa jagu,
mis selgest mustast mullast on ja kõige wiljaka-
maks maa jaoks maailma peal wõib nimetada.
Maapind oma olemise poolest annab selle paiga
pidajatele rohkeste tööd ja leiba; ja senni kunni
põhja poolne rahwas puu kauplemist toimetab, on
sest wenemaa rahwail põllu harimine ja wabrikute
tööd käsil, kusa jälle selle asemel lõuna pool lojaste
kaswatamine wäga korral peetakse.

Küll jõegei, selle peal laewad edasi tagasi käi-
wad, woolawad mitmest paigast, läbi selle maa,
suured järwed, iseäranis põhja pool, senna juure
weel kanaanid enda pikale wenitawa käänu dega,
selle kallaste peale juba uuemal aegal raudteed
ehitakse, ja seeläbi seda pisssemist meite kuningriiki
ja wäsimist teiste maadega mitmet seltst kaupade
poolest, kellest õnnistud Wenemaa iseäranis
wäga rikas on, wäljamaale aitawad toimetada.

Siberimaa.

See päratu suur madalik maakond läheb mööda
põhja poolist Aasia mereranda Kaarise merest
kunni Kamtsatka poolsaarest ja Ohotski merest
saadik. Sihtu poolt saab ta Uraali lõuna
poolt sest Aasia mägestikudest ümberpiiratud. Hom-
miku poolt saawad tema kaldad waitse Oceaani

uhutud. Tema ruumi suurust loetakse 25,000
ruut penikoorniat, tema kesi suurus põhja poolt
lõuna poole on 4000 wersta, õhtu poolt hominiku
poole aga ligi 10,000 wersta. Oma suuruse
poolest võtab Siberimaa kolmat osa Aasia'st enese
sisse ja on siis palju suurem kui kõik Euroopa riikide
kokku. Siberi Aasia's, mis alles enamiste hari-
matta on, tuurib talwe Septembrist kuni Juuni
kuni ja on sagedaste nii külmi, et mitte arva-
elaw hõbe ära ei külmeta, et teda n'agu tina
paenduda võib; selle vastu on aga tema lühikesed
suvised pääwad sagedaste väga palawad. Lõuna
ja ka osast kesi Siberimaad kaswawad suured met-
sajad; sellepärast on seal ka mitmes paikus väga
wilja rikkaid maid, iseäranis lõuna õhtu pool suu-
red Steppid tuntud, mis asemel aga jälle põhja
poolsed Steppi sarnatsed kohad alati külmenevad jõe
katte all seisawad, teda *Tundras* nimetatakse.

Siberimaa kõige suurem rikkus on rohkest
saadawalt puud, metalli ja metsa lindi. Lõuna
pool saab ka kaunis rohkest wilja haritud. Kasuka
naha kauplemine on seal kõige suuremas korras.
Kui suur aga ei ole ka siin selle kasuka loomade
sugu! Seal põhja pool on Zoobliid (sellest kasuka
täis häid nahku 300 rubla maksawad), sinisid ja
punasid rebasid (sellest kasuka täis häid naste
nahku 800 kuni 1000 rubla maksawad), ja wal-

gid nirkid; aga sügawama põhja poolise maade sees
ei ela muud, kui jõe-karusid, ülgid, põhja põdrasid
ja koeri. Põhja poolse rahwa kõige suurem kauba-
ajamine ja wahetus, seisab enamiste linna naha-
kade peal. Ka saab iga aasta väga palju Siberi-
maga kasuka nahku, iseäranis kallid zoobliid ja re-
base nahku, üle raja, aga kõige enam naabri riiki
Hiinamaale wälja weetud.

Jõhwi kirik.

Jõhwi kirik seisab maantee ääres, mis Tallin-
nast Peterburgi läheb, ihe platši keskel, selle üm-
ber wall ja kraaw on, nenda sõea-ehituste wiisi
näitab; sellest räägib üks wana jutt:

Seal elasid ükskord kaks suurtsugu wenda, kes
väga rikkad olid. Selle aea sees, kus üks wend
kangel sõeas oli, pidi teine kodu neile uhtse mõisa
ehitama, kraawi ja wallidega, kuidas se sellel rahu-
tumal aeal enamist ikka peeti. Seda se wend siis
ka, oma mõtet ja teadmist mõõda selle koha peal
tegi, kus praegu Jõhwi kirik seisab. Kui teine
wend sõeast tagasi tuli ja ehitust nägi, mis juba
kauniste edanend oli aga tema uhted ja suurelist
meelt ei täitnud, sai kangest wihaseks, ja wiha oli
suurem ja kange, et juba enne nendel tüli olnud.

Tema sõimas nenda paha sõnadega, kes ka juba, pahane oli ja niisama paha sõnadega vastas, et teine äkilise meelega teda lödi, et sealhambas surmud mahalanges ja wenna käe läbi walatud weri esimehe oli, mis uut ehitust pühitses. Värske meel ja wenna surm pani teist küll sügawast kahetsema, aga leina-kaebtus ja silmawesi ei aratand wenda enam surmast. Tema lastis nüüd kõik mahakistuda, mis juba ehitud oli ja selle asemel kiriku ehitada, mis weel sellesama paiga peal seisab, kus loss pidi ehitud saama. Et aga lossi wall ja kraaw seisma jäi, sellest sündis kiriku-aiale se sõewiisi nägu, mis juba mitu meest, kes näind, imeks pannud on.

Cestirahwa Jaanipäaw.

Wanalaeal peab üks Cestirahwa kuningas, üht kuninga tütar kangel maal armastand olema. Et küll tee pite ja kardetaw, siis on noor kuningas seda lettewõtnud, et armastud neidu koju tua saaks. Temal oli aga üks wägew nõid kurjaks wäenlaseks, kes temale seda Islandi kuninga tütar ei sowind ja temale tee peal kiisatust ja õnnetus saatis. Hakatuses wõitles ennast noor mees küll wahwusega läbi, aga wiimaks, juba Islandi ligi-

dal effis tee pealt ja langes oma wäenlase kätte, kes teda ühe kauge tühja saare peal wangis pidas. Kuningatiitar, kes oma armusest juba animu ootas ja tema kanna wiimise üle ennast kurwastas, sai wiimaks teada mis juhtund ja kus peitke oli ja wõttis warsti nõuks, teda peasta. Tema ehitas Islandi randas mõnesuguse nõiduse abiga ühe kindla laewa, kellega kõige tormide läbi peasis, mis kurt nõid wastasigitas, ja wiimaks ka oma peigmeest tühja saare pealt peastis.

Et nüüd kene kuninga tütre wägewam wõimus kurja ja kadeda nõia üle wõimust saanud, pöörasid noored rahwas rõõmuga ja suure piduga läbi roheline laenete Cestimaa randa tagasi. Siin põletasid nemad selle laewa ära, sest nendel oli nõu, enam kusagile omast kenast kodumast minna. Nende tagasitulemise pääw oli Jaani-pääw, mis Cestirahwas nende mälestuseks ikka weel pühitsewad.

Kiiged on selle pidu juures kõige esimesed asjad. Neiud istuwad kõige öö kiige peal, kiigutawad ja laulawad wana laulusi, mis seda wana lugu jutustawad, ja mis nenda osawalt tehtud on et ka ükfilust laewatükidest, mis Islandi kuningatiitar teinud ja kuidas need kofuseatud, selged teadust annawad. Kiiged peawad laewa tähendama ja lauljad neiud kuningatiitre saadikuid. Põlewad tõrwa-

pliid, pidu lõpetusel, tähendamad põlewad laewa.
On need mahapõlend, siis on ka pidu ojas.

Seda kirjutab üks reisia J. G. Kohl, kes veel
teisi asju meie maast jutustab. Meie päivil küll
enam Jaanipäewa-laulusi kuulda ei ole, mis selle
ennemuiste jutu peale tähenda võiks. Ka on jutt
küll noorem kui Jaani-tuled, mis laugelt pagana-
põlwe aegast meie aea peale ulutavad, ja iga põhja-
poolse Europamaa rahvas sead leida on. Ometigi
oleks soowida, et kui kuskilgi veel sejuksid laulusi
mäletakse, et se wana-aea mõlestus unustuse eest
hoitud saaks. Triikimajas antakse teada, kes se-
juguse laulusi Tallinnas wastawõtavad.

Aasta ümber talorahwa tööd

1877 mal aastal.

Määri ja Küünla-kuus on rehed pestä, laubaga turule
minua, heinu tojo wedada, lojuse eest muret anda,
linno-puude järele waadata, tududa, tedrata, põllo-
riistad parandada.

Paastu-kuus: ahjo ja hoone ehitamise tarwis puid rajada
ja wälja wedada, lojuse eest muret anda, tududa, kanad
hauduma panna.

Jüri-kuus: ajad parandada, kraawid ja teed puhastada,
hooned ehitada, sõnnikut wedada kapsta ja kartohwli maa
peale, hargi õpetada ikkes käima, kapsta labad laewata
ja kapsta seemet külwata, õuna ja marja puid puhastada,
heina-maad puhastada, künda, hernid ja läätsid külwata,
taeru külwata, aued hauduma panna.

Rehe-kuus: künda, oad, hernid ja läätsid külwata, suuri
odre külwata, kartohwliid maha panna, oad istutada,
linu ja kanepid külwata, lõngu ja riet wärwida, kangad
pleelida, linno-puude järele waadata.

Jaani-kuus: kapstad ja kaalid istutada, kartohwli maad
aastata, rukki maa peale sõnnikut wedada, kesa künda,
katufsed parrandada, teed sillutada, heinu teha.

Heina-kuus: kartohwliid mullata, sõnnikut weddata, heina
niita, linu kiskuda, messilaste pere järele waadata.

Reikuse-kuus: wilja leigata, rukkid ja niso külwata, linu
kiskuda, lambad niita.

Mihkli-kuus: sügisest heina niita, wilja leigata, kartohwliid
ülleswõtta, rukki-tõrt künda, linu leotada, õunad maha-
wõtta.

Wiina-kuus: linno-puud ärrawõtta, lapstad ja kaalid ajast
ärawõtta, lünda, reht pelsta, laubaga turule minna,
lapstad fisseteha, aned nuuma peale panna.

Talwe-kuus: kima wäljasaawata, teed parandada, hagu
teha, aned tappa, laubaga turule minna, linu lõngutada
ja ropstada, lambad niita, lojuste landad parandada, saa-
nid ja reed parandada, sead nuuma peale panna.

Jõulu-kuus: reht pelsta, hagu ja puid wõdada, laubaga
turule minna, linad sügeda, tedrada, lojussid tappa,
heinu wõdada.

Jüüli-kuus: kima wäljasaawata, teed parandada, hagu
teha, aned tappa, laubaga turule minna, linu lõngutada
ja ropstada, lambad niita, lojuste landad parandada, saa-
nid ja reed parandada, sead nuuma peale panna.

Sept-kuus: kima wäljasaawata, teed parandada, hagu
teha, aned tappa, laubaga turule minna, linu lõngutada
ja ropstada, lambad niita, lojuste landad parandada, saa-
nid ja reed parandada, sead nuuma peale panna.

Okto-kuus: kima wäljasaawata, teed parandada, hagu
teha, aned tappa, laubaga turule minna, linu lõngutada
ja ropstada, lambad niita, lojuste landad parandada, saa-
nid ja reed parandada, sead nuuma peale panna.

Nov-kuus: kima wäljasaawata, teed parandada, hagu
teha, aned tappa, laubaga turule minna, linu lõngutada
ja ropstada, lambad niita, lojuste landad parandada, saa-
nid ja reed parandada, sead nuuma peale panna.

Dets-kuus: kima wäljasaawata, teed parandada, hagu
teha, aned tappa, laubaga turule minna, linu lõngutada
ja ropstada, lambad niita, lojuste landad parandada, saa-
nid ja reed parandada, sead nuuma peale panna.

Jän-kuus: kima wäljasaawata, teed parandada, hagu
teha, aned tappa, laubaga turule minna, linu lõngutada
ja ropstada, lambad niita, lojuste landad parandada, saa-
nid ja reed parandada, sead nuuma peale panna.

Febr-kuus: kima wäljasaawata, teed parandada, hagu
teha, aned tappa, laubaga turule minna, linu lõngutada
ja ropstada, lambad niita, lojuste landad parandada, saa-
nid ja reed parandada, sead nuuma peale panna.

Kastna-mõisas: 8mal Mõhli-kuu pääwal.
Kao-mõisas: 10mal Mõhli-kuu pääwal.
Killingi-mõisas: 29mal Leikuse-kuu 2 pääwal.
Kirrepeäl: 17mal Mõhli-kuu pääwal.
Koorte-mõisas: 15mal Mõhli-kuu pääwal.
Kosse-mõisas: 24mal Leikuse-kuu pääwal.
Kurresaare-linnas: 1) 12mal Künla-kuu p. hakkab suur sassa laad; peetakse 10 pääwa. 2) 15mal Mõhli-kuu p. hobuse- ja weikse laad, 3 p. 3) 15el Wiina-kuu p.
Lemfali-linnas: 1) 27mal Künla-kuu pääwal, linna-laad. 2) 10mal Leikuse-kuu p. 3) 9mal Wiina-kuu p., linna-laad.
Lustiwere-m.: 15mal Wiina-kuu pääwal.
Lutsniki-m., Nõuge kihelkonnas, 6mal Wiina-kuu p.
Mõisefaste-m.: 10mal Leikuse-kuu pääwal.
Mõnniste-m.: 10mal Mõhli-kuu pääwal.
Muustwees: Mardi-pääwal, 10mal Talwe-kuu pääwal.
Oldri-m.: 10mal Mõhli-kuu pääwal.
Drifu-m. kõrtsi juures: 15mal Wiina-kuu pääwal.
Patkula-m.: 10mal Mõhli-kuu pääwal.
Pernu-linnas: 1) 20mal Nääri-kuu p., hobuste laad, 3 p. 2) 15el Heina-kuu p., 2 p. 3) 20mal Heina-kuu p. sassa laad; peetakse 3 nädalat. 4) Weikse- ja hobuse laad, Esmasp. ja Teisip. enne Mõhli-p. Wles laad peetakse Esmasp. ja Teisip. pär. 3mat Krist. tullemise P.
Põltsamaal: 17mal Mõhli-kuu pääwal.
Põlwe-kiriku juures: 8mal Mõhli-kuu pääwal.
Põõrawerre-m.: 1) 13mal Mõhli-kuu p. 2) 5mal Talwe-kuu pääwal.
Purtniku-m.: 9mal Mõhli-kuu pääwal.
Pühajärwe-m., Ottepä kihelkonnas, Muustagu-laad, 4mal Wiina-kuu pääwal.
Rappinas: 1) 9mal Leikuse-kuu p. 2) 4mal ja 5mal Mõhli-k. pääw. 3) 5mal Wiina-k. p. 4) 5mal Jõulu-k. p.

Mia-linnas: 1) 7mal Nääri-kuu p. 2) 20mal Künla-kuu p., 8 pääwa. 3) 20mal Jaani-k., 3 nädal. 4) 20mal Heina-k. pääw., willa-laad. 5) 20mal Leikuse-k. p., 3 p.
Nõssi-m.: 24mal Leikuse-kuu pääwal.
Nõuge-m.: 8mal Mõhli-kuu pääwal, 8 pääwa.
Sallast-m.: 15mal Mõhli-kuu pääwal.
Senno-m.: 21mal Mõhli-kuu pääwal.
Sindi-m.: 4mal Mõhli-kuu pääwal.
Taakeperi-m.: Helme kihelkonnas, 6. Mõhli-kuu p.
Taali-m.: Pernu-linna juures, 9mal Wiina-kuu p.
Tartu-linnas: 1) Suur sassa laad, hakkab pääw varrast 3 Kuninga pääwa, peetakse 3 nädalat. 2) 4. Künla-kuu pääwal, linna-laad. 3) Peetri-laad, 29mal Jaani-kuu pääwal. 4) 8mal Mõhli-kuu p. 5) 29mal Mõhli-kuu p., Mõhli-laad. 6) 15el Talwe-kuu p., linna-laad.
Tarwaste-m.: 1) 29mal Jaani-kuu pääwal, Peetri-laad. 2) 6mal Wiina-kuu pääwal.
Ue-mõisas, Willandimaal, 27mal Leikuse-kuu pääwal.
Walka-linnas: 1) Sassa laad hakkab 25el Künla-kuu p., peetakse 8 p. 2) 26mal Jaani-kuu p. 3) 10mal Leikuse-kuu pääwal. 4) 29mal Mõhli-kuu p., Mõhli-laad. 5) 20mal Talwe-kuu p. linna-laad. 6) 27mal Jõulu-kuu pääwal suur sassa-laad, peetakse 8 pääwa.
Wanna-Antem., Kraawi-kõrtsi juures: 10. Mõhli-kuu p.
Wastse-linnas: Mõhli-pääwal, Naawanurme-laad.
Wastse-m.: Willandi maal. 1) 27mal Leikuse-kuu p. 2) 25el Wiina-kuu pääwal.
Wendra-m.: 20mal ja 21mal Mõhli-kuu pääwal.
Weski-m.: 15mal Wiina-kuu pääwal.
Willandi-linnas: 1) 25mal Nääri-kuu p., 3 p. 2) Sassa laad 25el Künla-kuu pääwal. 3) 15mal Künla-kuu p., linna-laad. 4) 8mal pääwal pärast Suurt Neljapääwa. 5) 22mal Jaani-kuu p., Jaani-laad. 6) 24mal Mõhli-kuu p., Mõhli-laad. 7) 25. Talwe-kuu p., linna-laad.